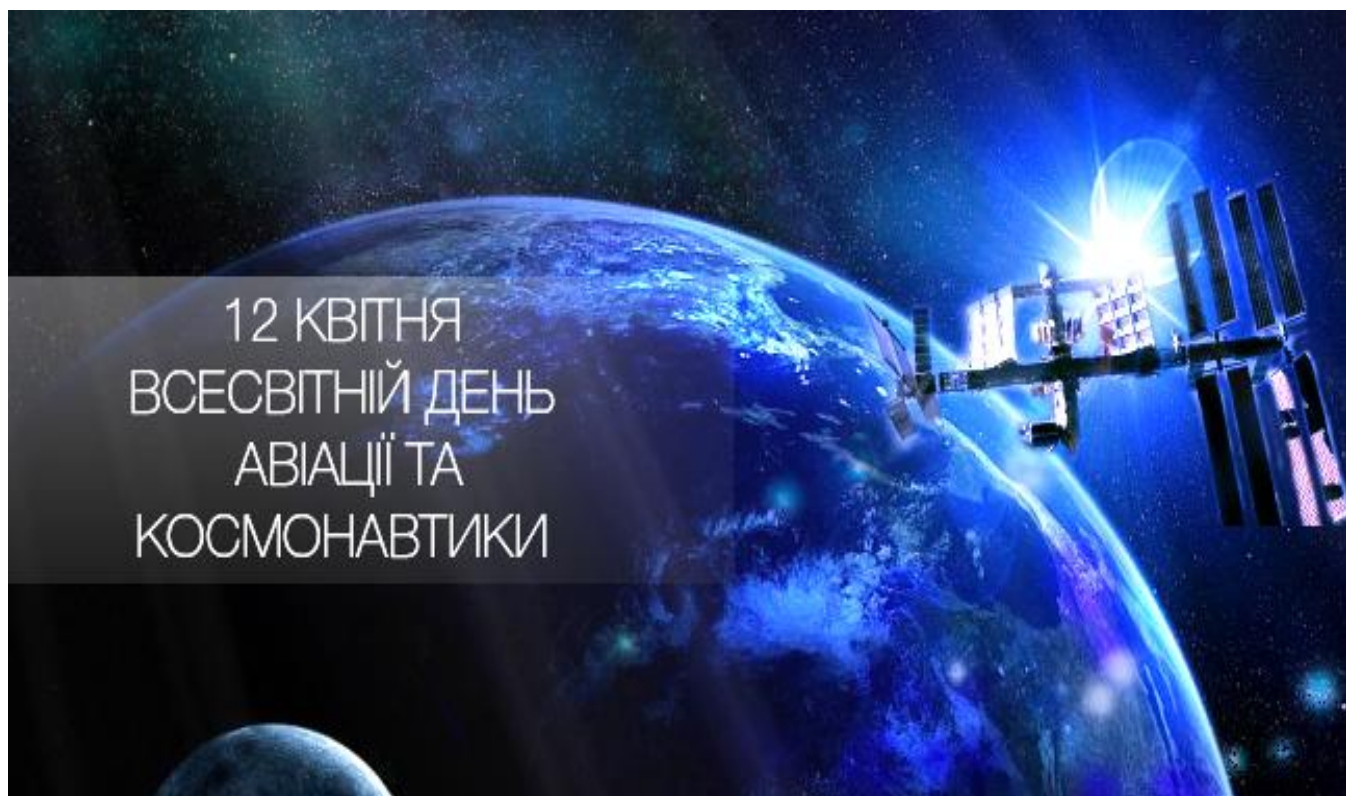

Бібліотечна довідка

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ АВІАЦІЇ І КОСМОНАВТИКИ

ЗМІСТ

	Стор.
1. Історія дня.....	2
2. Собаки, які побували у космосі.....	3
3. Перший космічний політ.....	3
4. Космічні герої – Білка і Стрілка.....	4
5. Зоряний політ Зірочки.....	5
6. Сценарій.....	5
7. Цікаві факти про космос.....	7
8. Космічні загадки з відповідями.....	9
9. Ключові слова.....	10

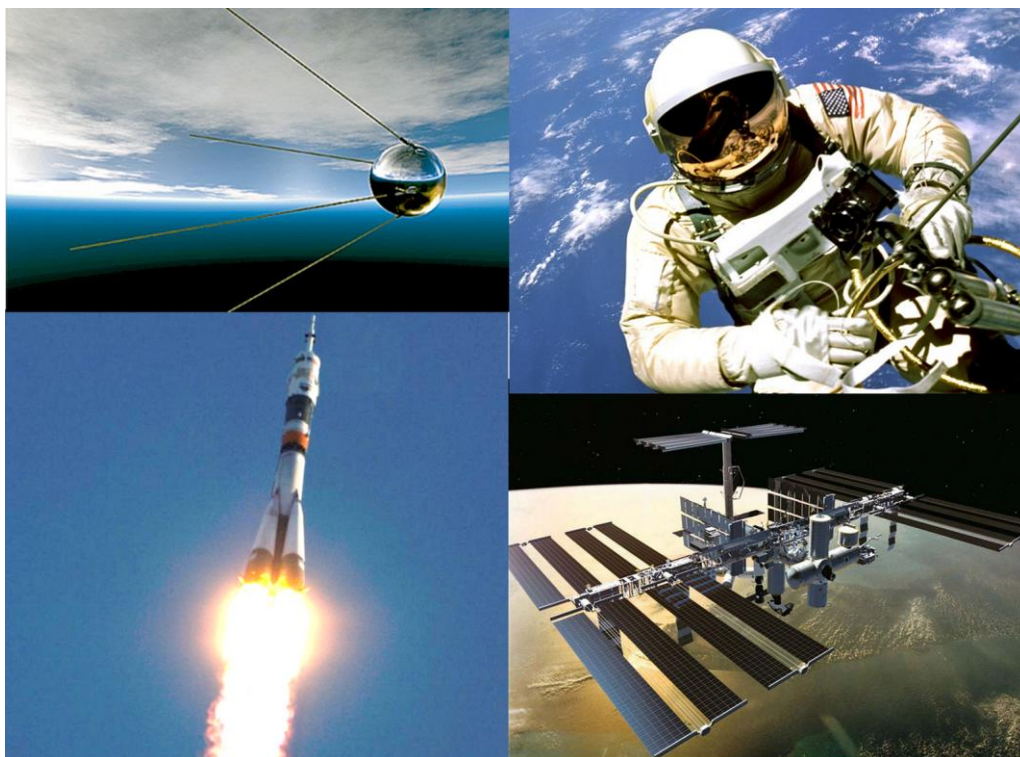

1. Історія дня

12 квітня все людство відмічає Всесвітній День авіації та космонавтики. Це свято з'явилося на честь першого польоту у космос людини і тим самим воно підкреслює нестримну жагу людського роду до пізнання нових знань. Ера польотів людини спочатку на літаку, а потім і у космічному кораблі відкрила для людства принципово нові можливості у подоланні відстані та швидкості руху. У цей знаменний день варто пам'ятати, що можливості нашого пізнання не обмежені, і за наявності наполегливої праці та терпіння ми можемо здолати будь-які перешкоди.

Україна і космос — нероздільні. Зв'язок цей міцно встановився ще на зорі космонавтики. Українське походження мали такі творці теорії польотів у світовому просторі, як **Костянтин Ціолковський** (повне прізвище Ціолковський-Наливайко), **Микола Кибальчич**, **Юрій Кондратюк**.

У Київському політехнічному свого часу вчилися **Сергій Корольов** і **Володимир Челомей** (конструктор відомої ракети-носія «Протон»). Ракетна техніка взагалі пішла із просторів України: перші у світі бойові ракети (після китайських дослідів) створив нащадок українських козаків генерал-лейтенант **Олександр Засядько**, він же організував в армії першу ракетну роту. А з іменами **Янгеля** і, пізніше, **Уткіна** (генеральних конструкторів КБ «Південне» у Дніпропетровську, пов'язане створення серії балістичних ракет, включаючи «Сатану» і «Скальпель»).

Хоча порох та ракети винайшли китайці, але перший поштовх для розвитку ракетної техніки в Європі дав українець — генерал-лейтенант **Олександр Засядько**, який ще у середині XIX століття розробив цілу серію різних бойових ракет.

Першим, хто додумався використати ракети для польоту людини у космос теж був українець — **Микола Кибальчич**. Сергій Корольов, той самий, чия ракета 12 квітня 1961 року виведе у космос першу людину планети, теж був українцем.

Чудовим вираженням міжнародного співробітництва в освоєнні Всесвіту, пізнанні його таємниць став політ українського космонавта Леоніда Каденюка на борту американського корабля.

За роки незалежності Україна впевнено посіла своє місце серед провідних космічних держав світу. На сьогодні Україна контролює 10% ринку космічних послуг.

2. Собаки, які побували у космосі

Космос здавна вабив людини, притягував погляд, розбурхував уяву вчених. Люди давно хотіли дізнатися, що ж криється за межами нашої планети. І дуже символічно, що першими відкрили цю таємницю не люди, а саме собаки, наші вірні, розумні і вірні друзі.

Всі знають, що першими в космосі побували собаки, але перед польотом ці чотириногі космонавти пройшли жорсткий відбір і тренування, їх привчали до невагомості, перевантажень.

Людину завжди вабив космос, але ризик польоту був дуже великий, тому вирішено було пробний політ послати собак. Їх відбирали з жорстким критерієм. Це повинні були бути молоді особи не старше 6 років, здорові, стійкі до впливу навколишнього середовища, зі спокійним, поступливим характером. Мали перевагу перед собаками світлого забарвлення, оскільки їх було краще видно на моніторах.

В результаті породисті собаки виявилися непридатні для польотів, а підійшли саме дворняжки, яких відбирали навіть по притулках і на вулицях.

3. Перший космічний політ

Чесць відправитися в перший політ дісталася двом собакам по кличках Дезік і Циган. Цей політ відбувся 22 липня 1951 року на космодромі Капустін Яр. Коли ракета піднялася на 100 кілометрів, від'єднався відсік з собаками і полетів до землі. На висоті 7 кілометрів відкрився парашут, і собаки благополучно приземлилися. Академік Корольов особисто з величезною радістю зустрів собак, адже благополучний політ означав подальше продовження дослідження.

Цигана взяв собі академік Благонравов, а от пес Дезік продовжив свою кар'єру. На жаль, при наступному польоті, який стався через тиждень, парашут не відкрився і капсула з собаками розбилася.

А тим часом освоєння космосу не зупинялося, 15 серпня 1951 Ведмедик і Чижик брали участь у польоті, а 19 серпня – Рижик і Сміливий. На жаль, бували і трагедії, до прикладу, 28 серпня Ведмедик і Чижик загинули при своєму другому польоті. У вересні також був запланований політ, який ледь не зірвався через втечі головного пілота – пса Сміливого. Було вирішено замінити собаку, в результаті в космос з псом Недолугим полетіла невідповідно підготовлена собачка, яка жила біля їдальні. Незважаючи ні на що, політ був вдалим, а песику дали ім'я ЗІБ (скорочено від «Запасний Зниклого Бобика»).

4. Космічні герої – Білка і Стрілка

Лише через два роки експерименти продовжилися. 19 серпня 1960 року на орбіту ракета вийшла з собаками, мишами, двома білими щурами, декількома видами комах, рослин і грибів на борту. Корабель виконав 17 обертів навколо Землі, і пробув на орбіті більше доби.

У цьому польоті як раз брали участь легендарні Білка і Стрілка, хоча замість них повинні були летіти Чайка і Лисичка, які трагічно померли трохи раніше при невдалому польоті.

Білка і Стрілка стали знаменитостями, про них говорив весь світ, адже ці дві безпородні собаки першими побували на орбіті і повернулися живими. До речі, обидві прожили до старості.

Для першого польоту людини потрібно було переконатися, що вдалий політ Білки і Стрілки не було чистою випадковістю. Було виконано два вдалих вильоту, але за ним послідували ще чотири спроби повторити запуск ракети з тваринами на орбіту, які закінчилися трагічно.

5. Зоряний політ Зірочки

Березень 1961 року ознаменувався двома результативними запусками. Собака Чорнушка в супровід «Івана Царевича» (таке ім'я дали манекену людини) 9 березня вирушила на орбіту, і з успіхом повернувся на землю. Після цього 25 березня манекен «Іван Царевич» полетів вже з собакою Зірочкою.

В результаті стало можливим подорож людини в космос. І ось 12 квітня, нарешті, на орбіту вилетів корабель «Схід» з лейтенантом Юрієм Гагаріном на борту.

Таким чином, за 9 років було виконано 29 запусків, за весь час експериментів загинуло 18 собак. У польотах брали участь не менше 30 собак, більшість літало по кілька разів.

Собаки відправлялися в космос навіть після польоту людини, вже в 1966 році, 22 лютого. В польоті брали участь собаки Вітерець і Вуглинка, вони майже три тижні провели на орбіті, і благополучно приземлилися на Землю.

Завдяки самопожертві і відвагу чотирилапих космонавтів в космічних дослідженнях стався колосальний прорив. І подвиг Білки і Стрілки увійшов в історію як одне з найяскравіших подій у космічних польотах.

Джерело: <http://poradum.com/poradi-dlya-domu/doglyad-za-tvarynamy/sobaki-yaki-pobuvali-u-kosmosi.html>

6. Сценарій

День космонавтики

Сценарій свята присвячений Дню космонавтики, а також вірші і веселі конкурси для проведення та святкування Дня космонавтики та авіації.

Ведучий:

Космос манить і кличе
Все людство в політ.
Мріють в космос полетіти
І дорослі і діти

Здійсниться нехай мрія
На всьому величезному світі.
Космічні кораблі на старт відправте швидко
І нехай вітає Місяць космічних туристів!

— Сьогодні незвичайне свято. 12 квітня перша людина полетіла у далекий космос. Юрій Гагарін відкрив дорогу в безкінечний простір, який до нього був просто недосяжним. Сьогодні і ми вирушимо в захоплюючу космічну подорож. Ракети на старт!

Конкурси до Дня космонавтики

Конкурс 1. «Будуємо ракету»

Ведучий запрошує дві пари, в кожній з яких є хлопець і дівчина. Хлопці встають прямо і піднімають руки вгору, склавши долоні разом — це ракета. Дівчата повинні якнайшвидше обмотати хлопців паперовим рушником, який їм дає ведучий.

В результаті має вийти справжня ракета, причому обличчя хлопцям замотувати не можна, так як вони «космонавти». Та пара, яка впорається з будівлею швидше, перемагає. У нагороду отримують медалі «Головний конструктор космічного корабля!»

Ведучий:

— Отже, ракети готові, потрібно запаситися їжею і напоями. Ви, звичайно, знаєте, що в космосі дуже складно їсти через невагомість. Тому космонавтам доводиться їсти особливу їжу з тубиків і спеціальних баночок. А їм так хочеться свіжих фруктів! Давайте спробуємо з'їсти їх в невагомості.

Конкурс 2. «Сніданок космонавта»

Двоє високих хлопців тримають мотузку, на якій на нитках підвішені чотири яблука. Ведучий запрошує чотирьох учасників, які повинні якнайшвидше з'їсти своє

яблуко, не торкаючись до нього руками, захованими за спиною. Переможцю вручається медаль «Космонавт-випробувач!»

Ведучий:

Дивна річ!
Можна в космос полетіти!
Дивна річ!
Можна там і їсти, і співати!
Можна спортом займатися,
Можна просто солодко спати.
І всім людям на планеті
Сто привітів передати!

Конкурс 3. «Привіт від космонавта»

Всі гості діляться на дві команди. Придумують назви і повідомляють їх ведучому. За 2 хвилини кожна команда повинна придумати лист космонавта з відкритого космосу. Воно повинно складатися тільки з слів, що починаються на букву «П».

Переможе так команда, яка придумає листа з використанням більшої кількості таких слів. Воно повинно бути не простим перерахуванням, а цікавим і пізнавальним.

Ведучий:

— Як відомо, перед тим як відправитися в космос людина довго тренується і особливо важливо, щоб у неї був добре розвинений вестибулярний апарат. Зараз ми перевіримо, хто з гостей — справжній космонавт.

Конкурс 4. «Справжній космонавт»

Кількість гравців за бажанням. Ведучий кладе на підлогу мотузку довжиною 3 метри. Кожен учасник встає біля її початку, повертається 5 разів навколо себе, а потім повинен пройти ногами по мотузці, не ступивши повз неї. Перемагає той, хто виконає це в точності. Йому медаль «Справжній космонавт!»

Ведучий:

Сьогодні ми дізнались точно
Хто космонавтом може бути.
Хто підкорить простір всесвіту
І космос весь Пройде.
Бажаю всім побільше щастя,
Здоров'я міцного сповна.
Веселощів, творчості, терпіння
В душі весняного тепла.

З ДНЕМ АВІАЦІЇ ТА КОСМОНАВТИКИ!

Джерело: <http://1uholiday.biz/?p=275>

7. Цікаві факти про космос

Космос завжди був привабливим для людини – чи писала вона вірші, чи складала легенди або займалася вивченням і освоєнням космічних просторів. Наш Всесвіт – це незвичайне і незбагненне місце, яке людина намагається зрозуміти протягом усієї своєї історії. З ним пов'язано безліч цікавих фактів і історій.

- ❖ На думку вчених, життя на Землі стала можливим завдяки безлічі різних збігів і факторів, що супроводжували Великий Вибух: якби гравітація була трошки сильнішою чи слабшою або ж вибух поширювався трохи швидше або повільніше – і виникнення людини було б неможливим.
- ❖ Загальна кількість зірок у Всесвіті складає 10 квінтильйонів, (10 з 21 нулями) причому, їх набагато більше, ніж піщинок на всій Землі.
- ❖ Першою людиною, яка подивилася на космос через телескоп, був Галілео Галілей понад чотири століття тому.
- ❖ Першими собаками-космонавтами, що здійснили півстоліття тому орбітальний політ навколо Землі і благополучно повернулися додому, були безпородні Білка і Стрілка.
- ❖ Супутник Землі Місяць щорічно віддаляється від нас приблизно на 4 см через зменшення періоду обертання Землі на 2 мілісекунди в день.

- ❖ Світло далеких зірок летить крізь космічний простір зі швидкістю 300 000 км/с, а тому ми споглядаємо за зірками зараз, але бачимо їх такими, якими вони були десятки мільярдів років тому, причому, багатьох із них вже немає.
- ❖ За підрахунками вчених, вік Сонця становить приблизно 4,6 млрд. років і зараз воно перебуває десь на середині свого життєвого циклу. Приблизно за 1 млрд. років через збільшення його яскравості і температури на Землі повністю зникне життя в її сучасному розумінні.
- ❖ Маса Сонця становить 99,2% маси всієї Сонячної системи, і лише 0,2% припадає на всі інші планети, супутники, астероїди і інші матерії, включаючи людей на Землі.
- ❖ Щороку з космосу на Землю падає приблизно 210 тисяч метеоритів, але вони не досягають поверхні Землі, тому що встигають згоріти в атмосфері.
- ❖ Великою популярністю у землян користуються послуги "Місячного посольства", що займається продажем позаземних ділянок. І хоча юридичної сили ці угоди не мають, власниками ділянок позаземної тверді в період з 1980 року і до сьогодні стали близько 4 млн. осіб зі 180 країн світу.

Джерело: <http://lady.tochka.net/ua/62969-vsemirnyy-den-aviatsii-i-kosmonavtiki-interesnye-fakty-o-kosmose/>

8. Космічні загадки з відповідями

В небі видно жовтий круг
І промені, як нитки.
Крутиться Земля навколо,
Немов на магніті.
Хоч поки я й не старий,
Але вже вчений –
Знаю, що то – не коло, а куля,
Сильно розпечений. (Сонце)

Вночі з Сонцем я змінююся
І на небі загоряюсь.
Сиплю м'якими променями,
Наче сріблом.
Повною бути можу ночами,
А можу – серпом. (Місяць)

В телескоп скоріше погляньте
Він гуляє по орбіті.
Там начальник над усіма,
Більше всіх інших планет.
В нашій сонячній системі
Нікого крупніше немає. (Юпітер)

Всі планети з полюсами,
Є екватор у будь.
Але планети з поясами
Не знайдете ви інший.
В цих кільцях він один,
Дуже важливий пан. (Сатурн)

В небі я свічуся нерідко,
Ваша близька сусідка.
Я Меркурію сестра,
І на мені завжди спека (Венера)

Це червона планета
По сусідству з нами.
Він взимку і влітку
Мерзне треба льодами.
Дивно, що ні говори, –
Лід не зверху, а всередині. (Марс)

Космонавти, міцно сіли?
Скоро в космос виходжу!
Кругом Землі на каруселі
По орбіті закружу. (Ракета, космічний корабель)

В космосі завжди мороз,
Літа не буває.
Космонавт, перевіривши трос,
Щось одягає.
Одяг припасе
І тепло, і кисень. (Скафандр)

Він у скафандрі, зі страховкою
Вийшов на орбіту.
Кораблю поправив спритно
Кабель перебитий. (Космонавт, астронавт)

У космосі немає сковорідки
І каструлі теж немає.
Тут і каша, і оселедець,
І борщі, і вінегрет -
Розфасовані, як крем!
Космонавтом буду.
З чого я співаємо,
Зовсім без посуду. (З тюбиків)

Джерело: <http://ped-kopilka.com.ua/vneklasnaja-rabota/zagadki-schitalki-i-skorogovorki/zagadki-pro-kosmos.html>

9. Ключові слова

день авіації, день космонавтики
